LIDÉ CHTĚJÍ KLID

proto "Pevnost" Drahomíry Vihanové

Pevnost v krajině vypadá jako tajné dotpě, jako trestanecká kolonie. Strážní věže, ostnatý drát, přísná ostraha, atmosféra, která svou neobvyklostí a záhadností provokuje ke strachu. "Pevnost", to je tíživou melancholií provázený příběh o mezilidských vztazích v kritické a alegorické vizi 80. let. Vypráví o muži neschopném přizpůsobit se svazujícímu režimu, neochotném nechat nepoznané nepoznaným a absurdní nepojmenvat pravým jménem.

Příběh se odehrává v druhé polovině osmdesátých let. Mocenský režim je unaven, ale změny jsou v nedohlednu. Někdo hledá azyl v soukromí, někdo emigruje. Kdo se nepřizpůsobí, žije na pokraji společnosti. Hlavní hrdina, životem zklamaný intelektuál Evald (Georgi Czerhalmi), přichází za prací do blízkosti ostře střežené pevnosti. Měří zde sílu vodního vrtu, žije v maringotce a klukovsky se těší z přírody a zálesáckého způsobu života. Postupně se seznamuje s lidmi z nedalekého městečka - se starým farářem (Lubor Tokoš), jenž smysl života nalezl ve víře a s lovcem zmijí (Josef Kemr), podivínem, který svou svobodu skrývá za maskou blázna. Je vůbec možné, aby člověku stačila ke štěstí fotka, harmonika a nebe nad hlavou, i když na dohled jsou ostnaté dráty? Spřátelí se i s velitelem samotné pevnosti (Miroslav Donutil). Vznikne zvláštní, neobvyklý vztah dvou mužů, dvou rozdílných charakterů, které spojuje pocit osamění.

FOTO: ARCHIV FILMOVÉHO ŠTÁBU

S důstojníkem (Miroslav Donutil) si Lydie (Zuzana Kocúriková) připila...

FOTO: ARCHIV FILMOVÉHO ŠTÁBU

...s Petráskem (Josef Kemr) laškovala...

Drahomíře Vihanové se film podařilo zrealizovat po více než 20. letech, kdy film nemohl vzniknout. Na scénáři již tehdy spolupracovala se spisovatelem Alexandrem Klimentem, z jehož krátké povídky "Pevnost zmijí" děj vychází. Látku rozpracovali do podoby zrcadlící dobu nejen minulou, plnou nesvobody, útlaku a disentu, ale i dnešní, s uvolněnými mravy, podlostí a téměř legalizovaným násilím.

Film je nasnímán na černobílý materiál Jiřím Macákem. Ten pod vkusným vedením režisérky okem dokumentaristy fotografuje v detailních portrétech drama lidí "na okraji". Jeho kamera zaznamenává akce s nekompromisním realismem. V režisérčině střihu jsou záběry sestaveny do dramatického sledu obrazů, jež s hudbou Jiřího Stivína modelují temnou atmosféru filmu směřující v tragický konec.

Osud hlavního hrdiny druhého celovečerního filmu Drahomíry Vihanové - bytostně svázané s tvorbou generace Nové vlny - mi připoměl zápletku románu Umberta Eca "Faucaltovo kyvadlo". Obě díla totiž zpracovávají ono věčné téma souboje hlouposti a moci s čistotou intelektu. Na rozdíl od Ecova přístupu, kde je naděje zachována v nejistém přežití vypravěče, je smrt Evalda (ne náhodou jméno koresponduje s jinou osobností, již nežijícím Evaldem Šormem) konečným pesimistickým výsledkem.

Snímek režisérky Vihanové hovoří jasně - ne každý má právo osud žít!

Erža Buzelli
muž, který nevychází z kina